

TAMPEREEN KAUPUNKI

Mitä kuuluu tamperelaisille perheille, joissa on nelivuotias lapsi

4.6.2015

Aineiston taustaa

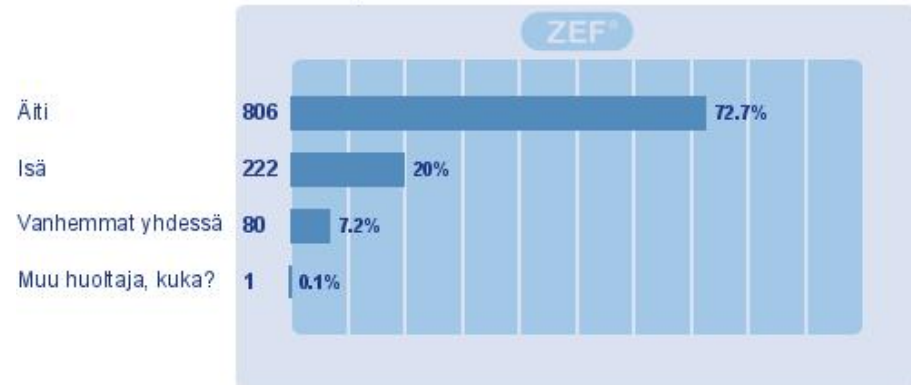
- **Tietoa tamperelaisten lapsiperheiden hyvinvoinnista ja palvelujen käytöstä kohderyhmältä itseltään nyt toista kertaa**
 - Kysymykset työstetty neuvolaterveydenhoitajien, psykologien, perhetyöntekijöiden, lääkärin, varhaiskasvatuksen ammattilaisten sekä sosiaalityöntekijöiden moniammatillisena yhteistyönä pääosin syksyllä 2012. Viimeistelystä vastasi ylilääkäri Tuire Sannisto. Kysymykset pidettiin mahdollisimman pitkälti samoina muotoiluja myöten.
- **ZEF-työkalulla toteutettu kysely oli mahdollista täyttää 10.-25.2. 2015 välisenä aikana.**
- **Vastauksia saatiin 1121 kappaletta (kattavuus noin 50 %)**
 - Vastausten lukumäärä on pitkälti sama kuin vuonna 2013 (1107)

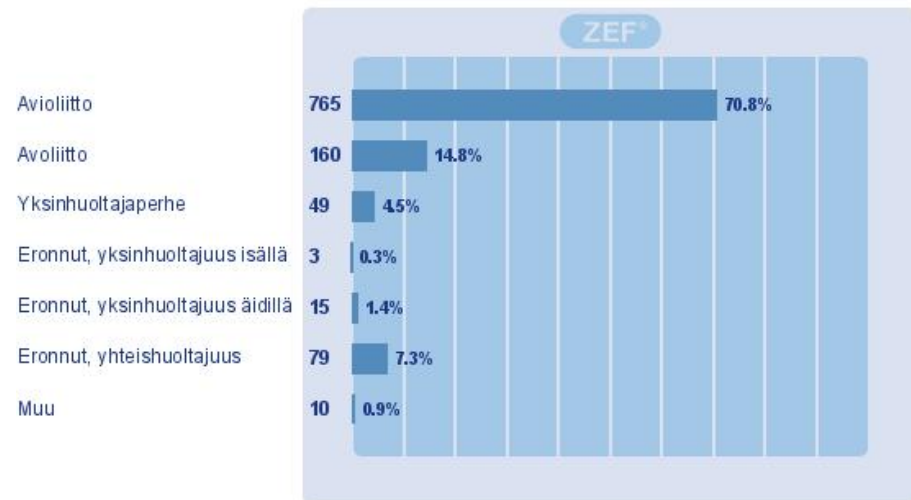
Vastaajat ja heidän perhetilanteensa

- Lähes kolmessa tapauksessa neljästä kyselyyn on vastannut lapsen äiti, viidenneksessä isä
- Selvästi yleisin vastaajan perhetilanne on avioliitto

Vastaaja

Perhetilanne

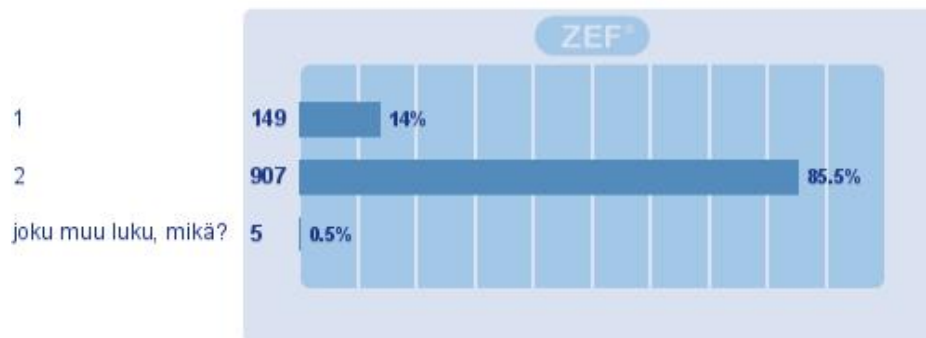
Muiden lasten sekä taloudessa asuvien aikuisten määrät

- Suurimmassa osassa vastaajaperheitä on yhteensä kaksi lasta. Yli 90 % vastaajaperheitä on joko yksi, kaksi tai kolme lasta
- Yhden aikuisen talouksissa elää noin joka seitsemäs vastaajista

Perheessä olevien muiden lasten lukumäärä

Taloudessa asuvien aikuisten lukumäärä

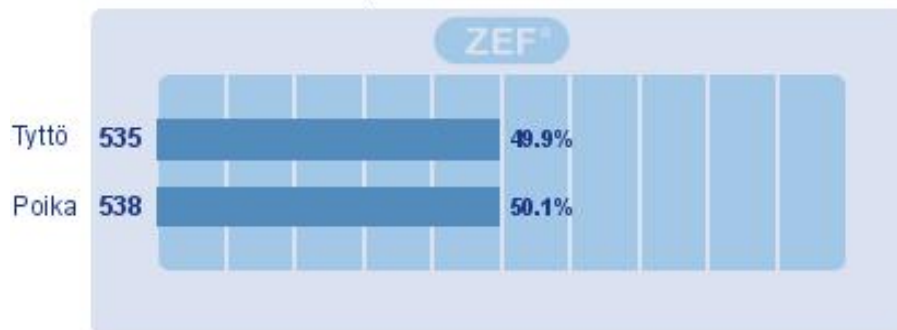

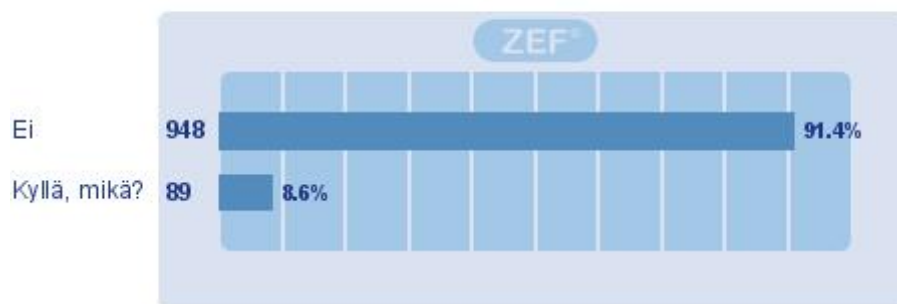
Nelivuotiaan taustatietoja

- Vastaajien nelivuotiaiden sukupuolijakauma on hyvin tasainen
- Hieman yli 90 % vastaajien nelivuotiaista ei ole lääkärin toteamaa pitkäaikaissairautta tai vammaa.
 - Pitkäaikaissairauksista yleisimpiä ovat astma ja allergiat, muita mm. epilepsia, diabetes ja autismikirjon häiriöt. Myös synnynnäinen sydänvika, syöpätauteja sekä erilaisia harvinaisempia pitkäaikaissairauksia esiintyy vastauksissa.

Nelivuotiaan sukupuoli

Onko nelivuotiaallanne jokin lääkärin toteama pitkäaikaissairaus tai vamma?

Nelivuotiaan hoitojärjestelyt

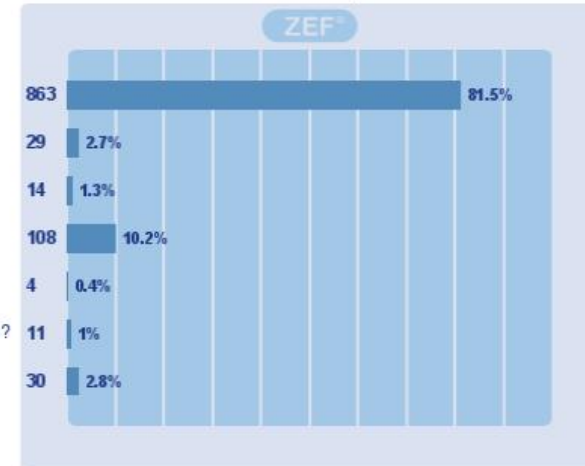
- Noin kahdeksan kymmenestä vastaajien nelivuotiaista on päivät hoidossa päiväkodissa. Kotona hoidetaan noin 10 %.
- Hoitojärjestely koetaan valtaosin erittäin hyväksi perheen hyvinvoinnin kannalta
- Kotona lastaan hoitavat vanhemmat käyttävät annetuista vaihtoehdoista eniten Tampereen kaupungin avoimia varhaiskasvatuspalveluja. Selvästi harvempi ilmoittaa käyttävänsä seurakuntien kerhotoimintaa kuin vuonna 2013, jolloin se oli yleisimmin valittu vaihtoehto (119; 21,1 %)

Hoitojärjestely on perheemme hyvinvoinnin kannalta (1048) (EOS: 4)

Päiväkodissa
Perhepäivähoitajalla
Ryhmäperhepäivähoidossa
Äiti hoitaa kotona
Isä hoitaa kotona
Kotihoidossa, joku muu hoitaa, kuka?
Jossain muussa hoidossa, missä?

Missä nelivuotiaanne on hoidossa päivisin?

Jos lapsenne on päivisin kotihoidossa, käytätkö seuraavia palveluita? Rastittakaa kaikki käyttämäenne palvelut.

Tampereen kaupungin avoimia varhaiskasvatuspalveluja (kerhoja, ...)
Seurakuntien kerhotoimintaa
Mannerheimin lastensuojeluliiton kerho- tai perhekahvilapalveluja
Jotain muuta kerhotoimintaa, mitä?
Emme mitään

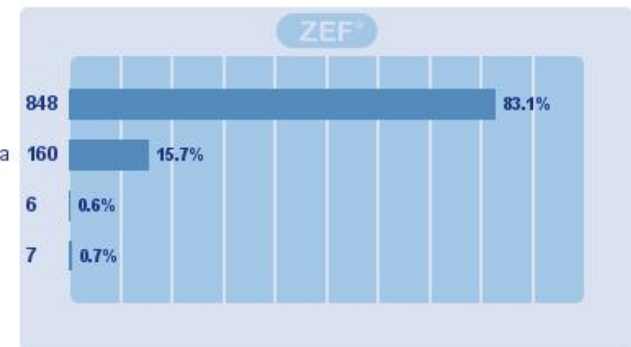

Perheen arki - ravitsemus

- Noin kahdeksassa perheessä kymmenestä syödään päivittäin vähintään yksi lämmin ateria yhdessä
- 95 % vastaajaperheistä nelivuotias syö kasviksia, hedelmiä tai marjoja vähintään lähes päivittäin. Vuoden 2013 vastauksiin verrattuna asia on kehittynyt hyvään suuntaan.

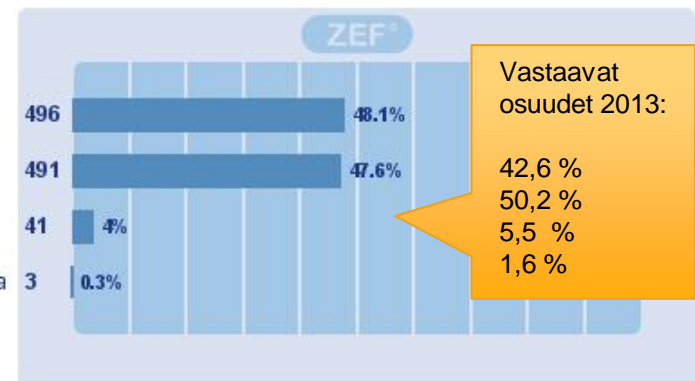
Kuinka usein perheessänne syödään lämmin ateria yhdessä?

Vähintään kerran päivässä
Useammin kuin kerran viikossa
Kerran viikossa
Harvoin

Kuinka usein nelivuotiaanne syö kasviksia, hedelmiä tai marjoja?

Useita kertoja päivässä
Päivittäin tai lähes päivittäin
Muutamana kerran viikossa
Harvemmin kuin kerran viikossa

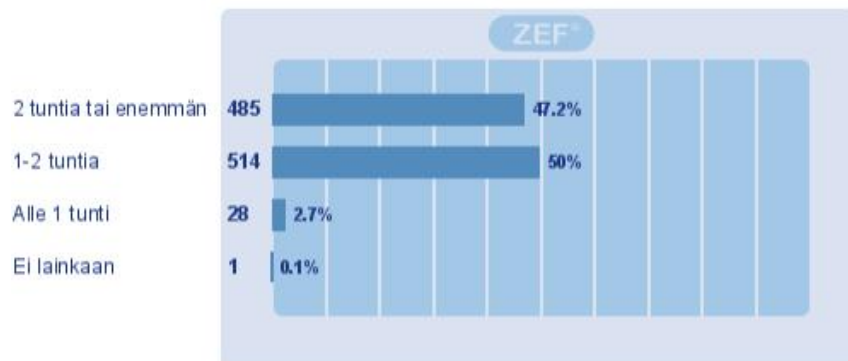

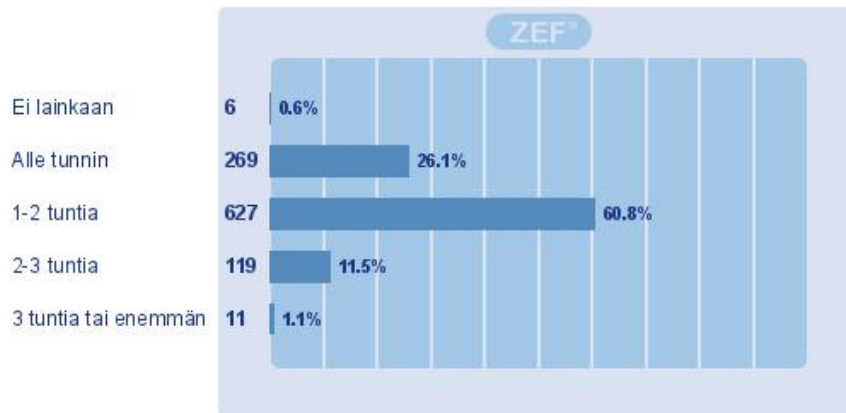
Perheen arki – ulkoilu ja ruutuaika

- Lähes puolessa vastaajaperheistä nelivuotias ulkoilee vähintään kaksi tuntia päivässä, lähes kaikissa vähintään tunnin. Alle tunnin tai sitä vähemmän ulkoilevien osuus on pienentynyt hivenen (0,7 %-yksikköä).
- Suurimmassa osassa vastaajaperheitä nelivuotiaan annetaan katsoa televisiota tai viettää aikaa tietokoneella keskimäärin 1-2 tuntia päivässä. Ruutuaika on hieman lisääntynyt edellisestä kyselystä (2,5 %-yksikköä enemmän ryhmässä 2-3 tuntia, ryhmässä 1-2 tuntia vastaavasti vähemmän)

Kuinka paljon nelivuotias ulkoilee keskimäärin päivässä?

Kuinka monta tuntia keskimäärin päivässä annatte lapsenne katsoa televisiota tai viettää aikaa tietokoneella?

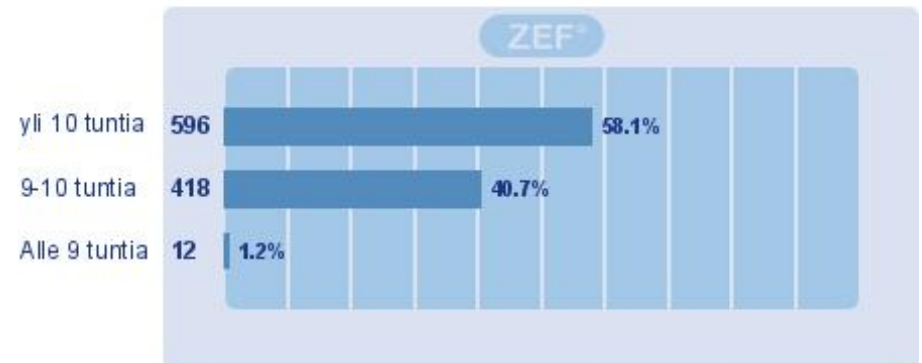
Perheen arki – suuhygienia ja unen määrä

- Kuusi kymmenestä vastaajasta kertoo, että nelivuotiaan hampaat harjataan vähintään kahdesti päivässä. Osuus on lähes 10 %-yksikköä suurempi kuin vuonna 2013.
- Käytännössä kaikissa vastaajaperheissä nelivuotias nukkuu vuorokaudessa keskimäärin vähintään yhdeksän tuntia.

Kuinka usein nelivuotiaanne hampaat harjataan?

Kuinka monta tuntia nelivuotiaanne nukkuu keskimäärin vuorokaudessa? (sisältäen päivä- ja yöunet)

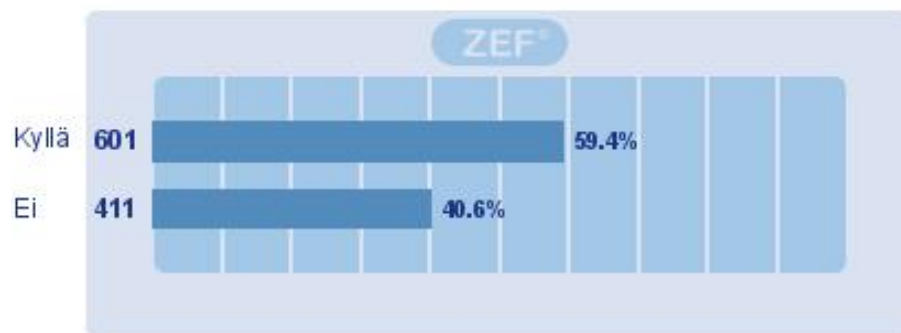
Perheen arki – yhteinen ajanvietto

- Vastaajat ovat mukana nelivuotiaansa leikeissä tai tekevät hänen kanssaan yhdessä jotain lähes päivittäin.
- Noin kuusi kymmenestä vastaajasta kokee, että heidän perheellensä on riittävästi yhteistä aikaa. Useimmin mainittu tekijä negatiivisen kokemuksen taustalla on vuoden 2013 tapaan työn ja perheen yhteensovittaminen, erityisesti silloin kun vähintään toinen vanhemmista tekee vuorotyötä.

Kuinka usein olette mukana 4-vuotiaan lapsenne leikeissä tai teette yhdessä jotain? (1025) (EOS: 3)

Tuntuuko teistä, että perheellänne on riittävästi yhteistä aikaa?

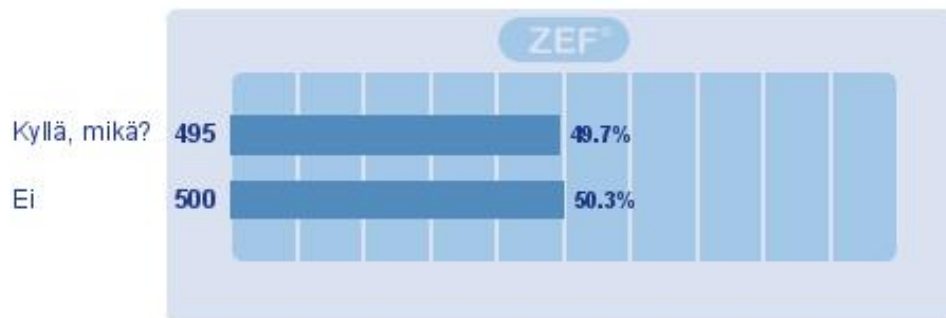
Harrastukset

- Reilulla kolmasosalla vastaajaperheistä on jokin säännöllinen yhteinen harrastus.
 - Useimmin mainittuja ovat uinti, pyöräily ja yleisesti liikuntaharrastukset. Lisäksi retkeily ja muu ulkoilu sekä mökkeily ovat monen perheen yhteisiä harrastuksia.
- Noin puolella nelivuotiaista on jokin ohjattu harrastus, johon hän osallistuu ilman vanhempia.
 - Yleisimpiä ovat eri tanssi- ja voimistelulajit sekä musiikkiharrastukset. Näiden ohella jääurheilu, uiminen ja eri palloilulajit nimetään useasti.

Onko perheellänne jokin säännöllinen yhteinen harrastus?

Onko lapsellanne ohjattuja omia harrastuksia, joihin hän osallistuu ilman vanhempia?

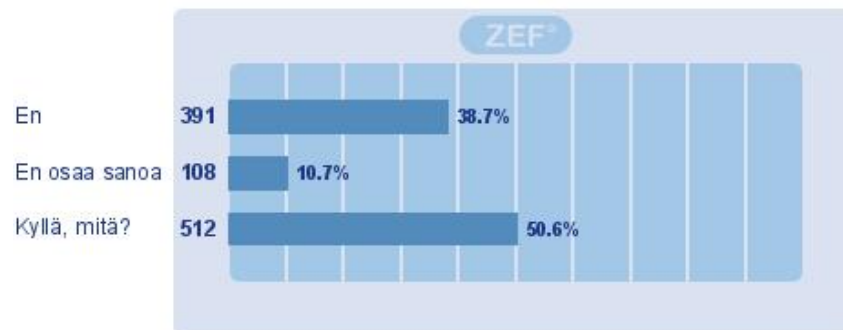

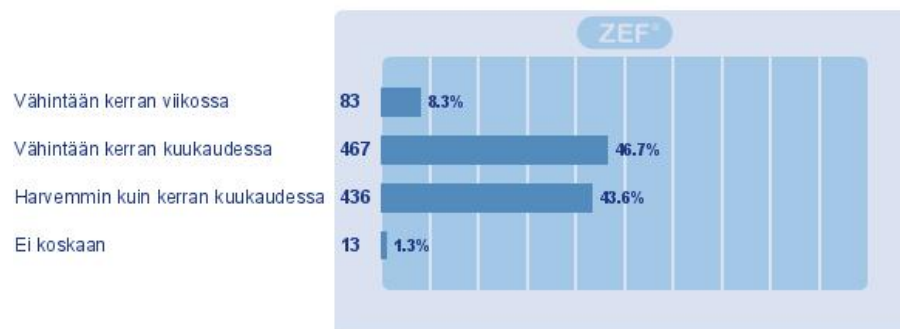
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen käyttö

- Puolet vastaajista on käyttänyt maksuttomia lasten ja lapsiperheiden kulttuuripalveluja, osuus on noussut lähes 10 %-yksikköä vuodesta 2013
- Selkeästi käytetyin on Rulla
- Maksullisiin vapaa-ajanviettopaikkoihin nelivuotias viedään useimmiten vähintään kerran kuukaudessa tai harvemmin kuin kuukausittain.

Oletteko käyttäneet maksuttomia lasten ja lapsiperheiden kulttuuripalveluita?

Kuinka usein nelivuotiaanne käy jonkun aikuisen kanssa elokuvissa, huvipuistossa, teatterissa, uimahallissa tai muissa maksullisissa vapaa-ajanviettopaikoissa?

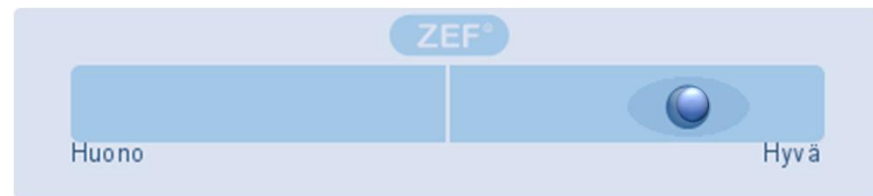

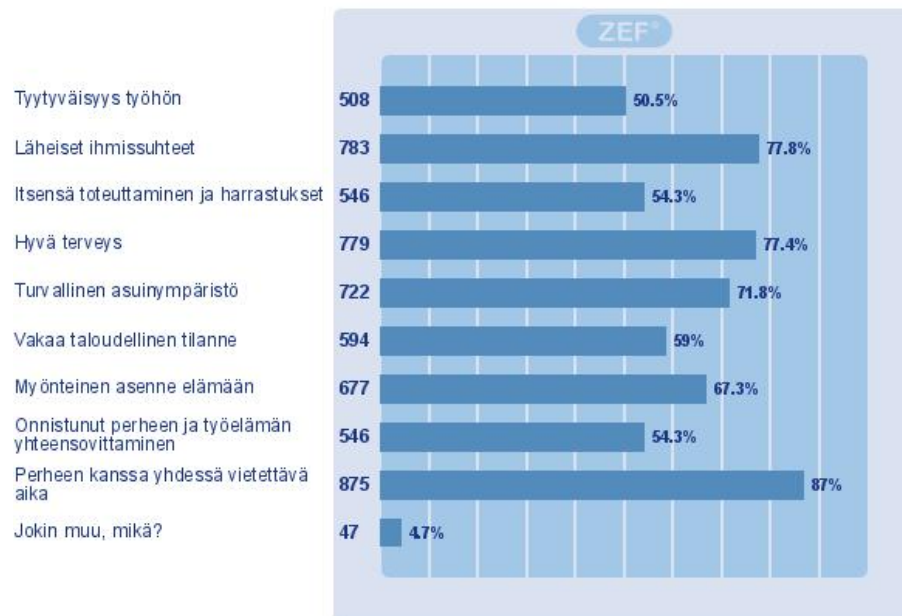
Kodin ilmapiiri ja hyvinvointia tuottavat asiat

- Vastaajat kokevat kotinsa ilmapiirin kyselyn ajankohtana hyväksi.
- Useiden eri tekijöiden koetaan tuottavan hyvinvointia omalle perheelle. Eniten mainintoja saavat perheen kanssa yhdessä vietettävä aika, läheiset ihmissuhteet sekä hyvä terveys. Ensin mainitun on valinnut lähes yhdeksän vastaajaa kymmenestä.

Millaiseksi koette kotinne ilmapiirin tällä hetkellä? (1020) (EOS: 2)

Mitkä seuraavista asioista tuottavat hyvinvointia perheellenne?

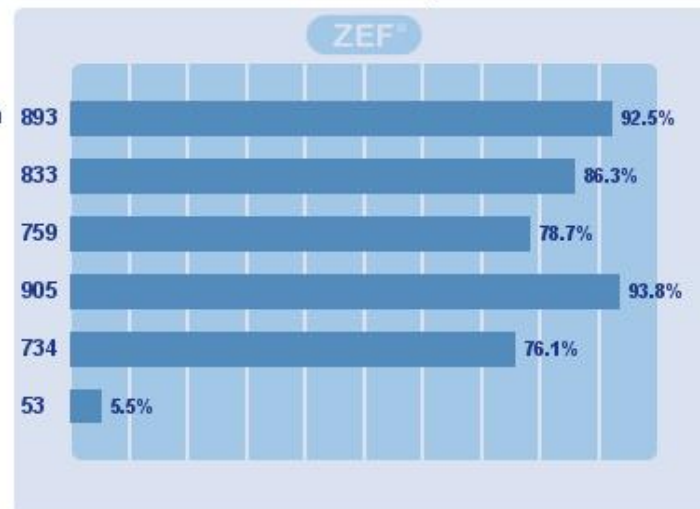
Kokemus omasta vanhemmuudesta

- Vastaajat kokevat onnistuneensa vanhempana erityisesti turvallisen kodin tarjoamisessa sekä läheisyyden ja rakkauden osoittamisessa.
- Vastaajat ovat pääosin hyvin tyytyväisiä omaan vanhemmuutensa, sen sijaan kokemuksessa riittävästä tuen saannista on enemmän vaihtelua ja se on keskimäärinkin huonompi.

1. Kuinka tyytyväisiä olette omaan vanhemmuuteenne? (1009) (EOS: 3)
2. Saatteko riittävästi tukea vanhemmuuteenne? (1000) (EOS: 28)

Läheisyyden ja rakkauden osoittaminen
Lapsen kannustaminen
Läsnäolo lapsen arjessa
Turvallisen kodin tarjoaminen
Rajojen asettaminen
Jossain muussa, missä?

Missä koette onnistuneenne vanhempana?

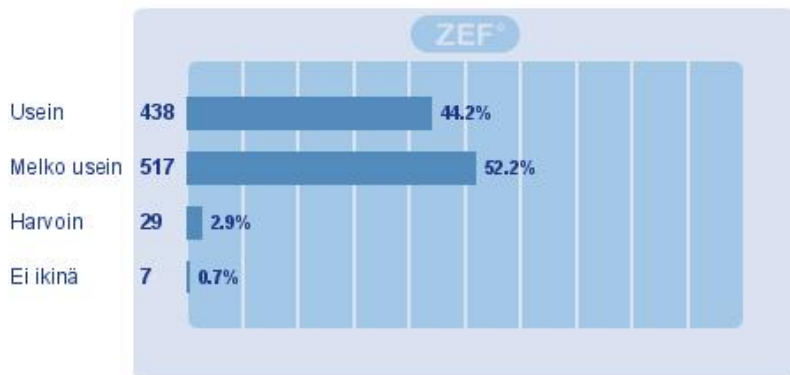
Vanhemmuus arjen hankalissa tilanteissa

- Lähes kaikki vastaajat kokevat kykenevänsä hillitsemään itsensä arjen hankalissa tilanteissa usein tai melko usein. He myös kokevat saavansa lapsensa helposti rauhoittumaan ongelmatilanteissa joko usein tai melko usein. Kokemus toimimisesta näissä tilanteissa johdonmukaisesti samalla tavalla on vastaavanlainen.

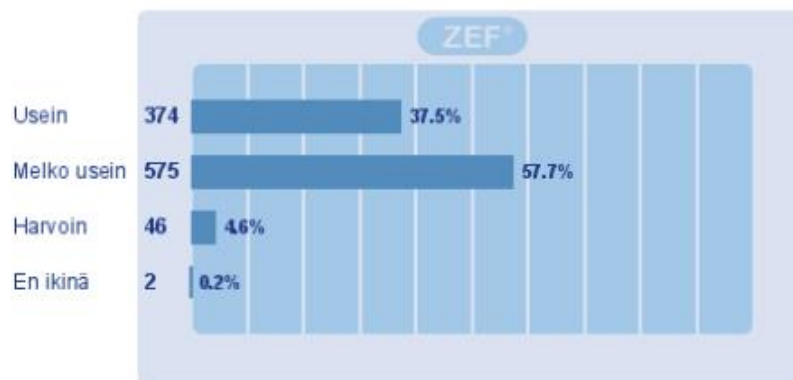
Pystytkö hillitsemään itsenne arjen hankalissa tilanteissa?

Toimitteko vanhempina lapsiperheen arkeen kuuluvissa/liittyvissä ongelmatilanteissa johdonmukaisesti samalla tavalla?

Koetteko saavanne lapsenne helposti rauhoittumaan ongelmatilanteissa?

Lapsiperheen arkeen sekä lapsen käyttökseen kuuluvien normaalien ongelmatilanteiden selvittäminen – kuinka usein käyttää seuraavia tapoja

1. Yritän olla rauhallinen ja keskustella lapsen kanssa.

(994) (EOS: 0)

2. Laitan lapsen jäähyllä sovittuun paikkaan rauhoittumaan ja lapsi menettää joksikin aikaa jonkin etuoikeuden, kuten jokin lelu voi olla poissa käytöstä, lapsi ei saa pelata konsolipelejä tai katsoa televisiota. (993) (EOS: 7)

3. Annan lapselle jotain hänen haluamaansa, jotta hän lopettaa toimintansa. (985) (EOS: 1)

4. Lopetan joksikin aikaa puhumisen lapselle tai en huomioi lasta ollenkaan. (982) (EOS: 4)

5. Kiihdyn ja huudan lapselle vihaisena. (986) (EOS: 0)

6. Rankaisen lastani fyysisesti, esimerkiksi tukistamalla, ravistamalla tai lyömällä. (986) (EOS: 0)

Keinojen 2 ja 5 käyttö on hivenen vähäisempää kuin vuonna 2013

Huolenaiheet perheissä

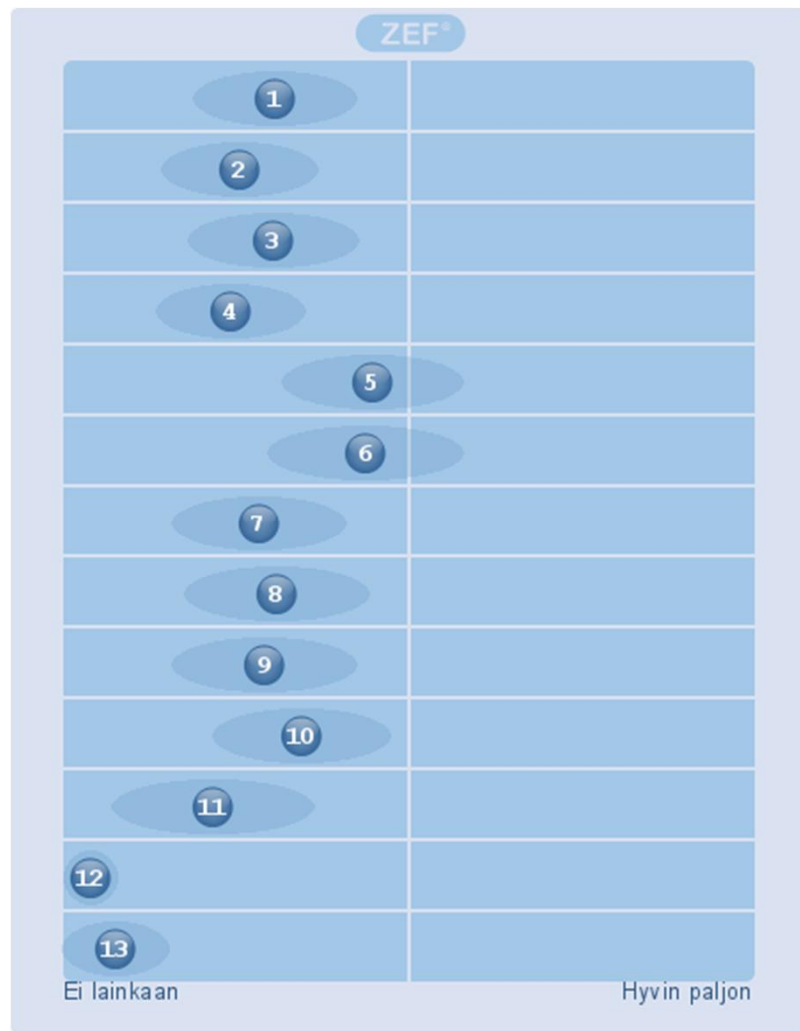
Missä määrin perheessänne on huolta:

1. Lasten välisistä riidoista tai kiusaamisesta? (972) (EOS: 12)
2. Nelivuotiaanne terveyteen liittyvistä asioista?(973) (EOS: 8)
3. Nelivuotiaanne mielialasta tai käytöksestä?(974) (EOS: 5)
4. Muista nelivuotiaanne kehitykseen liittyvistä asioista tai huolista? (969) (EOS: 14)

5. Työasioista? (971) (EOS 16)

6. Raha-asioista?(973) (EOS 12)

7. Asumiseen liittyvistä asioista (974) (EOS 9)
8. Yksinäisyydestä tai tukiverkoston puutteesta? (974) (EOS: 9)
9. Parisuhdeongelmista? (973) (EOS: 9)
10. **Omasta vanhemmuudessa jaksamisesta? (974) (EOS: 4)**
11. Huoltajuusjärjestelyjen sujuvuudesta? (Kysymys koskee ero- ja yksinhuoltajaperheitä) (730) (EOS: 251)
12. Väkivallasta perheen sisällä? (971) (EOS: 7)
13. Päihteiden ongelmakäytöstä perheen sisällä tai lähipiirissä? (969) (EOS: 4)

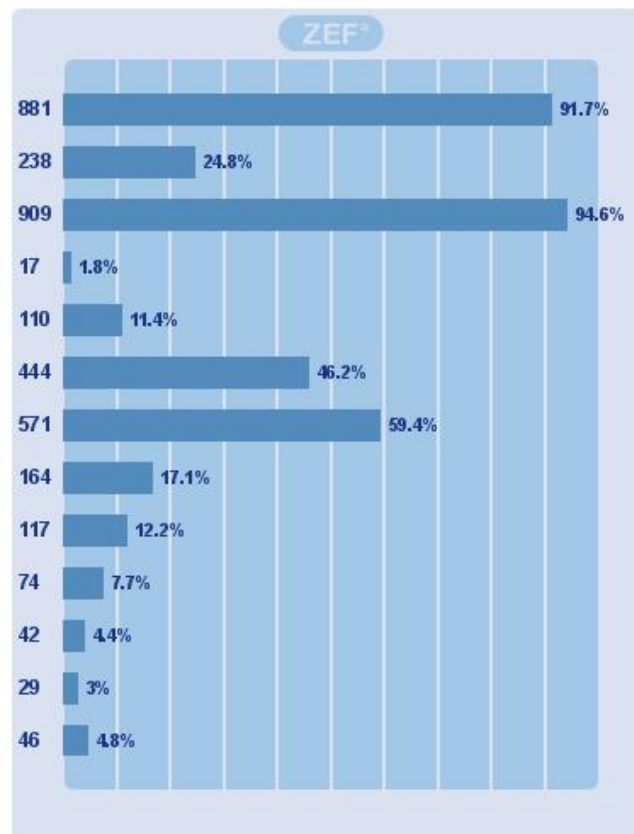

Perheiden käyttämät palvelut

- Noin 95 % vastaajista ilmoittaa käyttäneensä neuvolan palveluita, päivähoitoakin hieman useampi kuin yhdeksän kymmenestä.
- Näiden ohella on käytetty lähinnä lääkäripalveluita, noin kuusi kymmenestä yksityislääkärinä ja noin puolet omalääkäreinä.
- Avoimen varhaiskasvatuksen kerhoja on käyttänyt noin neljäsosa, erikoissairaanhoidon lähes viidennes, neuvolapsykologin ja perhetyön tai kotipalvelun palveluita hieman useampi kuin joka kymmenes.

Päivähoito	881	91.7%
Avoimen varhaiskasvatuksen kerhot	238	24.8%
Neuvola	909	94.6%
Lapsiperheiden tiimipalvelu Keinu (ent. Hyvinvointineuvolan tiimi)	17	1.8%
Neuvolapsykologi	110	11.4%
Omalääkäri	444	46.2%
Yksityislääkäri	571	59.4%
Erikoissairaanhoido	164	17.1%
Perhetyö tai kotipalvelu	117	12.2%
Perheneuvola	74	7.7%
Sosiaaliohjaaja	42	4.4%
Vertaisryhmä, mikä?	29	3%
Muu, mikä?	46	4.8%

Mitä seuraavista palveluista olette käyttäneet ja miten arvioisitte käyttämiänne palveluita?

Kouluarvosanat käytetyistä palveluista

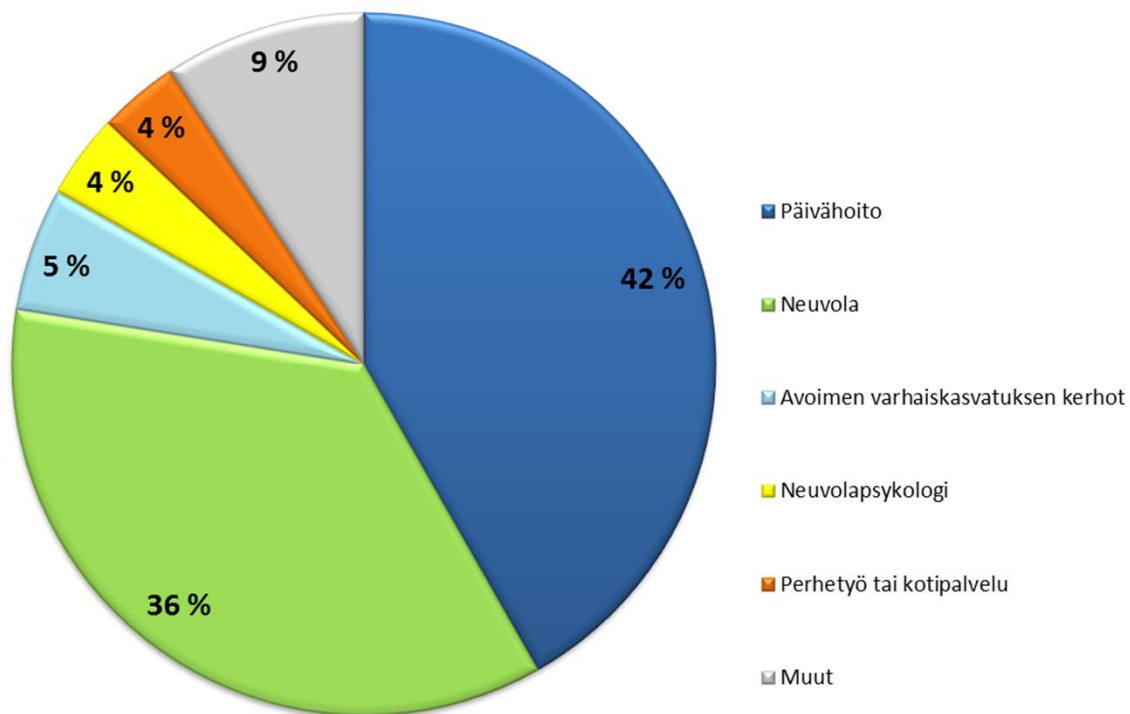
- Käytettyjen palveluiden arvosanat olivat kokonaisuudessaan hyviä (ka. 8,19). Arvosanat olivat käytännössä joko nousseet vuodesta 2013 tai säilyneet ennallaan.
- Parhaan arvosanan (8,89) sai yksityislääkärin ja huonoimman sosiaalityöntekijän tarjoamat palvelut. Toisaalta suurimman parannuksen (+0,43) suhteessa kahden vuoden takaisesta teki juuri sosiaalityöntekijän palvelut ja ero muihin kaventui.
- Omalääkärin palvelujen arvosana on merkittävästi alhaisempi kuin sekä yksityislääkärin että erikoissairaanhoidon palvelujen. Muutoin samantyyppiset /toisiaan täydentävät palvelut saavat melko yhteneväiset arvosanat.

Palvelu	Keskiarvo (v. 2013)
Yksityislääkäri	8,89 (8,81)
Erikoissairaanhoido	8,76 (-)
Avoimen varhaiskasvatuksen kerhot	8,58 (-)
Päivähoito	8,56 (8,55)
Neuvola	8,23 (8,29)
Neuvolapsykologi	8,14 (8,06)
Perhetyö tai kotipalvelu	8,08 (-)
Tiimipalvelu Keinu	8,00 (7,65)
Perheneuvola	7,91 (7,61)
Omalääkäri	7,50 (7,43)
Sosiaalityöntekijä	7,46 (7,03)

Mistä palvelusta on saanut eniten tukea vanhemmuutensa

- Päivähoito ja neuvola erottuvat selvästi niinä palveluina, joista vastaajat kokevat saavansa tukea vanhemmuutensa. Kuvio on hyvin samanlainen kuin vuonna 2013 .
- Muut-osioon on yhdistetty annetut vastaukset seuraavista palveluista:
 - Yksityislääkäri
 - Perheneuvola
 - Erikoissairaanhoito
 - Omalääkäri
 - Tiimipalvelu Keinu
 - Sosiaalityöntekijä
 - Kolmannen sektorin toimijat

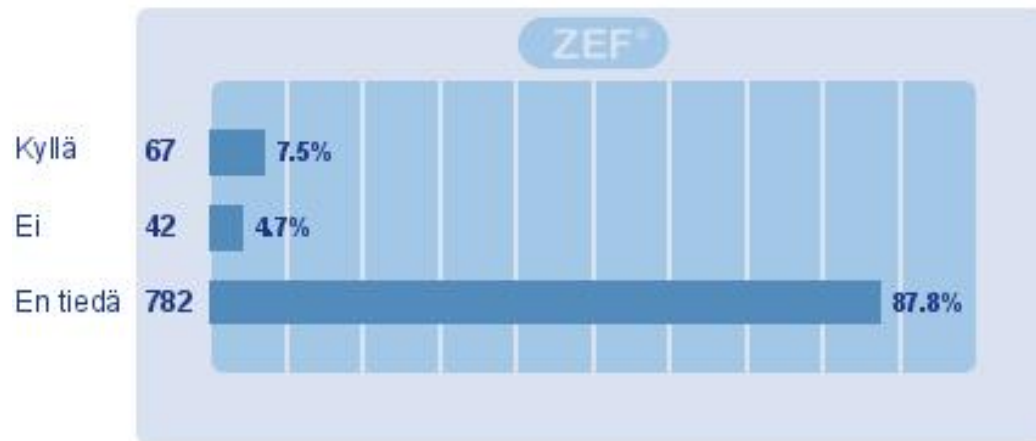
N=765 (yhteensä 949 vastausta, 23 ei osannut sanoa)

Tiimipalvelun Keinun tunnettavuus

Ainoastaan hieman useampi kuin joka kymmenes vastaajista tietää, onko omassa neuvolassa tiimipalvelu Keinun

Onko neuvolassanne lapsiperheiden tiimipalvelu Keinun (ent. hyvinvointineuvolan tiimi)?

Lapsiperheiden esittämät kehitystoiveet Tampereen palveluihin

- Palvelujen koetaan olevan pääsääntöisesti laadullisesti hyviä, kehitettävää löydettiin joustavuuden, saatavuuden, saavutettavuuden ja pysyvyyden osalta.
- Eniten kommentteja yksittäisistä palveluista keräsi päivähoito
 - Päivähoitopaikan saamista kodin läheltä pidettiin tärkeänä. Erityisesti autottomat perheet kokevat työn ja lasten kuljetusten yhteensovittamisen vaikeana. Myös ryhmäkokoihin tuli kommentteja.
 - Palveluihin toivottiin joustavuutta muun muassa maksuihin, hoitopäivien valintaan sekä loma-aikojen hoitojärjestelyihin.
- Neuvoloiden osalta kommentteissa toivottiin muiden palveluiden tavoin henkilökunnan pysyvyyttä. Myös neuvoloiden roolia monipuolisena matalan kynnyksen palvelupisteenä toivottiin korostettavan entisestään.
- Vastaajat toivoivat myös lisää maksutonta kulttuuritarjontaa sekä harrastusmahdollisuuksia eri ikäisille ja eri puolille kaupunkia. Puistojen kunnossapitoon toivotaan panostamista, samoin kuin ohjattua puistotoimintaa, sekä puistoruokailumahdollisuuksia.

Muita kehittämistarpeita koskevien avovastausten teemoja

- **Saatavuus, saavutettavuus, pysyvyys**
 - Palvelujen saatavuuden toivotaan vastaavan nopeammin perheiden muuttuviin tilanteisiin esim. vanhemman tai lapsen sairastuessa.
 - Päiväkodit, neuvolat ja terveyspalvelut toivotaan lähelle kotia, yhden oven taakse.
 - Saavutettavuuden ongelmat ovat sekä fyysisiä että psyykkisiä. Palveluja järjestetään "väärään aikaan, väärässä paikassa ja väärän ikäisille".
 - Koetaan epävarmuutta siitä kenelle mikäkin palvelu kuuluu.
 - Henkilökuntaan toivotaan pysyvyyttä luottamuksellisen suhteen muodostumiseksi.
- **Kotiapu, perhetyö, lastensuojelu**
 - Tarvetta tilapäiselle lastenhoitoavulle esim. vanhemman sairastuessa, vanhemman lääkärissäkäynnin tms. ajaksi on paljon. Koetaan, että apua ei ole saatavilla.
 - Matalan kynnyksen apua perhetyöltä kaivataan tukemaan perheiden jaksamista.
 - Lastensuojeluun turvautuminen oman jaksamisen tukemiseksi koetaan liian voimakkaaksi keinoksi. Pelko leimautumisesta on selvä.
- **Terveys, lääkäripalvelut lapsiperheille**
 - Omalääkäritoiminta koetaan toimimattomaksi pitkien jonojen ja lääkäreiden vaihtuvuuden takia.
 - Toivotaan lasten lääkäriä, joka palvelisi vain lapsiperheitä, esim. neuvolalääkäritoiminnan kehittämisen kautta.

- **Erityistarpeet, vertaistuki**

- Erityisryhmien tarpeiden huomioon ottamista toivotaan parannettavan. Vertaistukiryhmiä kaivataan eri elämäntilanteisiin, myös "ihan tavallisille perheille".

- **Viestintä ja tiedotus**

- Kaupungin nettisivut koetaan vaikeaselkoisiksi. Oikean numeron/henkilön löytäminen ja tavoittaminen on vaikeaa.
- Toivotaan sähköistä asiointia mm. ajanvarauksiin ja neuvontaan.
- Selkeyttä palveluista ja tapahtumista tiedottamiseen, esim. yksi sivusto jossa olisi kaikki tarjonta ja tiedot kohderyhmistä koottuna.
- Tarve matalan kynnyksen monialaiselle neuvontapalvelulle on ilmeinen.

Kiitosta

Tampereen kaupunki sai kiitosta useissa vastauksissa ja moni kriittinenkin puheenvuoro liittyi huoleen hyväksi koetun palvelutason rapautumiseen mahdollisten tulevien leikkausten myötä.

- Erityistä kiitosta annetaan muun muassa Rullalle ja Huushollille, kulttuuritarjonnan laadulle ja kirjastopalveluille
- Ylipäätään palvelujen laatu ja henkilökunnan osaaminen koetaan pääosin hyväksi.
- Kyselyn järjestämistä kiitellään, koetaan hyväksi saada ääni kuuluville.
- Yksittäiset päiväkodit, neuvolat ja eri palveluissa toimivat ammattilaiset saavat myös erikseen kiitosta.

"Jatkakaa hyvää työtä!" "Keskitytään nykyisen palvelutason ylläpitoon." "Tampereella on huikea lastenkulttuuritarjonta" "Neuvolassa on ihana täti" "Olemme erittäin tyytyväisiä päivähoitoon"

Lasten ja nuorten palvelut
kiittää kaikkia vastaajia
arvokkaasta palautteesta!

